

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 10

85. ÅRGANG

26. MAI

1973

«KLASEKAMP»

(SIDE 158)

VG-ORGIE

(SIDE 158)

NKKF SVARER

(SIDE 163)

DETTE ER GIENGEN (SIDE 160)

Karl Borromeus-søstrene har feiret en spesiell fest: det er 50 år siden ordenens søstre kom til Norge og begynte sin lange, lykkelige innsats for Kirken her. Vi sender en hilsen til søstrene, på Eiksmarka, i Hamar og på poster i Mellom-Norge.

VG-orgie

Oslo-avisen *Verdens Gang* reklamerte for en stund siden med at den er verdens største middagsavis — (på norsk). Vi har tidligere påtalt de midler avisen bruker for å leve opp til dette, og må dessverre trekke frem et nytt, noe usmakelig eksempel på dens form for journalistikk her og nå.

For noen uker siden ble to unge japanere viet i den katolske Maria-kirken på Stabekk. VGs medarbeidere var på plass. At stoffet havnet på førstesiden etterpå skyldtes nok derimot neppe hverken det japanske eller det katolske, men den elleville tittelen som fortalte at bruden **KASTET KJOLEN VED BORDET** (se nederst).

Vi er ikke snerpete. Men vi må ha lov til å si at dette er smakløst, simpelt og dessuten ganske feilaktig. Det som skjedde var at bruden under middagsgang gikk inn i et tilstøtende rom sammen med sin mor og byttet til en kimono. Hun kom tilbake som en «ekte japanerinne».

Det er ganske typisk for det store publikum VG strever med å få til å sikle hver dag at dette i seg selv er uten spenning. Bruden må bytte ved selve bordet, for øynene på alle gjestene, for at det skal bli noe å skrive om.

Det er faktisk en form for journalistikk som først får oss til å le vantro, siden til å grøsse.

RED.

„KLASSE-

Sist jul innførte forfatterinnen Vera Henriksen i et intervju her i bladet begrepet *klasetenkning*. Står man for noe, eller uttaler seg om noe, på klistres man straks også en klase andre meninger og syn. En kontakt undertegnede nylig hadde med bladet *Klassekampen* fikk meg til å huske på dette ordet, i den politiske debatt er det nok ofte tydeligvis mer *klasekamp* enn *klassekamp*.

Det var slik at jeg ble oppringt av en mann fra bladet *Klassekampens* redaksjon. Han ville gjerne høre hva slags opplysninger vi hadde om en katolsk prest i Albania som ifølge presserapporter er skutt. Jeg svarte som sant var at jeg hadde lest meldingen i det tyske nyhetsbyrået KNAs daglige tjeneste, og at meldingen såvidt jeg husker egentlig kom fra det katolske nyhetsbyrået i Wien. ST. OLAV brukte ikke meldingen.

Det er harde tider for mange i Albania for tiden, også for den katolske kirkes menn. Jeg sa forsiktig noe om det (forsiktig for ikke å lave noe krangel på telefonen. Det ante meg jo at vedkommende kunne ha en annen oppfatning.) Det som jeg ikke ante på forhånd var imidlertid at jeg skulle få et lynkurs i — ja, i *klasetenkning*.

Den myrdede presten var nemlig høyst sannsynlig krigsforbryter. Det var derfor han hadde blitt skutt. At to meget konservative aviser her hjemme hadde gjengitt en notis om saken, var et bevis på at dette var en skummel sak med forgreninger. Katolsk prest i Albania — konservativ presse i Norge — meldinger fra Wien, det ble *bingo* hvis man så så KRIGSFORBRYTER.

Hva annen bakgrunn kunne dessuten en katolsk prest i Albaniaparadiset egentlig ha?

Vel, vi holdt telefonsamtalen på et fredelig plan, ingen av oss slengte på røret. Forbindelsen ST. OLAV—KLASSEKAMPEN ble bare brutt. Men som så mange ganger før oppdaget jeg alt neste formiddag noe jeg gjerne skulle ha nevnt. Jeg fikk inn på redaksjonen en engelsk ukeavis, en katolsk sådan, som hadde en kort sak om omtalte drepte prest:

«Further details of the sentence and execution of the Albanian Catholic priest Shtjefen Kurti, who «illegally» baptised a child at the mother's request, have now come to light.

In an interview with the Italian Catholic Weekly *Famiglia Cristiana*, Fr. Kurti's sister, Shaqe, who lives in Yugoslavia, gave an eye-witness account of the trial.

It appears that Fr. Kurti was sent to a forced labour camp for opposing the robbing and destruction of a

1027

Midt i måneden ble det holdt en pressekonferanse i Oslo hvor det ble lagt frem en erklæring mot fri abort som var underskrevet av 1027 norske leger, det vil si en femtedel av landets legestand. Når man samtidig tar i betraktning den meget enkle måte underskriftskampanjen har foregått på i vinterens løp, er det sikkert riktig at et langt større antall leger vil gi sin tilslutning hvis de blir spurt. Det må tilføyes at ordlyden i erklæringen også er såpass uforpliktende at man skulle tro at kun et mindretall av våre medisinerere vil gå imot den.

Et utdrag av erklæringen:

«Det må stå om grunnleggende verdier som ikke kan vernes på annen måte, før en går til det alvorlige inngrep som en provosert abort er.

Fosteret er biologisk sett et selvstendig liv fra konsepsjonen. Andre

Flybåren brud fra Tokio:

Den katolske kirken på Stabekk var skueplass for den rene «Madame Butterfly» da Tomiko (bildet) fra Tokio kom med fly for å la seg vie til landsmannen Akira som jobber i Oslo. Velsen var dobbel — først på orientalsk, så på «vesterslandsk» vis. (Siste side)

**KASTET
KJOLEN
VED BORDET**

KAMP"

church. While in the camp he baptised the child of a woman prisoner, and this fact became known to the authorities.

At the «show trial» which followed, Fr. Kurti was asked whether he had «committed» the baptism and he replied: «I am a priest and that is part of my duties!»»

Jeg har gjengitt teksten på engelsk for at det ikke skal sies at meldingen er forvridd. Avisen heter Catholic Herald, nummeret saken står i (på første side) er datert 4. mai 1973.

Det er imidlertid mitt inderlige ønske at en eller annen viser notisen til folk på *Klassekampens* redaksjon. Og at bladets redaktør forsøker å begripe at jeg ikke gjengir saken for å renvaske en eventuell krigsforbryter eller for å spre falske opplysninger om Albania.

Jeg gjør det ganske enkelt bare fordi det kan hende at prestens søster har sagt sannheten.

A.R.

LEGER

grenser mellom liv og ikke-liv er kunstige. Vi skiller klart mellom abort og prevensjon. Det er en grunnleggende forskjell på kjønnsceller enkeltvis, og to sammensmeltede kjønnsceller som har alle det kommende enkeltindividets arvemessige egenskaper.»

«Vi vil fremheve at fosterets «rett til å være ønsket» må underordnes «retten til å leve». Dersom den gravide kvinne alene skal ta ansvaret, pålegges det henne ofte et meget stort og vanskelig valg i den spesielle psykiske og sosiale press-situasjon som en uønsket graviditet medfører. Vi mener den største sikkerhet både for kvinnen og fosteret ligger i at den endelige avgjørelse og ansvaret legges på en mest mulig objektiv instans, nemlig en abortnevnd bestående av medlemmer oppnevnt i kraft av sin faglige kompetanse og menneskelige medfølelse.»

Bildet over disse linjer viser prins Philip overrekke The Templeton Foundation Prize til den katolske ordenssøster moder Teresa som nå er kjent verden over for sitt arbeide for millionbyen Calcuttas syke og døende. Samtidig meldes fra Köln at man derfra har foreslått den albansk-fødte søsteren som kandidat til Nobels fredspris i år. Dermed er to kjente

navn i den katolske kirke, erkebiskop Helder Camara og moder Teresa blant kandidatene når den norske Nobelkomiteen skal treffe sin avgjørelse senere i 1973.

Sammen med den britiske prisen ble moder Teresa overrakt en sjekk på lydende 34 000 pund som hjelp til å fortsette sitt arbeide. (Se side 164.)

Legenes aksjon er sikkert bare et av mange kommende debattinnlegg i dagspressen i månedene frem til valget om abort-spørsmålet. Enten vi liker det eller ikke, er det vel et faktum at det har gått politikk i saken på dette tidspunkt. Men så er det også anledning til å minne om det uavkortede katolske standpunkt. Det ble formulert så sent som i juli 1971 (gjengitt i sin helhet her i bladet i nr. 16, 4. sept. 71). Norske katolikker bør lese dette om igjen i denne tiden vi nå er inne i.

RED.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

DETTE ER GJENGEN!

Av ÅGE RØNNING

Det er de unge på bildet som er gjengen — og det er det som betyr noe.

Disse unge fra Ungdommens Caritas og ti—femten andre har nemlig nylig gjort en fin jobb. Og om de så, godt hjulpet av en overivrig dagspressejournalist, i arbeidets hete var litt sleivete med ord, får det ærlig talt være dem tilgitt. (Se leserbrevet «En gjeng?» i forrige nummer av bladet.)

Vi har ikke råd eller tid til å forferdes eller uroes av slike ting.

La oss få presentere gjengen:

Fra høyre på bildet: Klaus Andersen. Han er 21 år gammel, er for tiden opp til eksamen i fransk og er engasjert i det katolske ungdomsarbeidet i Oslo-området.

Nummer to er en ung protestant, Conrad Lange, tenårings, skoleelev, forholdsvis fersk i Ungdommens Caritas. Alder 19.

Den neste er Teresa Risopatron, også tenårings, gymnasiast.

Derefter Benedicte Bongard, den yngste på bildet (melom 16 og 17).

Og Jan Røstad, 20 år, student. Selv om de ikke vil si sånt høyt, virker det som om Jan er en av lederne. (Benedicte nevner for eksempel løst at hun har blitt «pampa» av Jan.)

Denne gjengen — som i likhet med andre unge — kan virke litt vel tøffe og uærbødige på oss noe eldre, har på en storaksjon klart å få inn et beløp som antagelig ligger på 30 000—40 000 kroner. Ikke til seg selv, men

til en sommerleir i Fosen i Trøndelag, for barn fra Belfast i Nord-Irland.

La oss ikke avfeie disse med noen fromme formaninger.

Men la oss gå litt tilbake i tiden for å finne ideen til aksjonen — og begrunnelsen for den. Høsten 1971 var det Bispesynode i Rom, og britenes kardinal Heenan snakket i et innlegg om fred og rettferdighet:

«Jeg vil nå i korthet komme med min egen idé. Selv om den kan gjøre lite for å løse dagens veldige problemer, kan Kirken gi et eksempel. Under hungersnøden i Russland etter den første verdenskrig, oppfordret pave Pius XI katolske kirker til å selge sine kostbarheter, også de hellige kar. Russerne har aldri glemt denne handling. Jeg foreslår at kirker og klostre idag bør undersøke hva de kan få solgt av kostbarheter. Det må være tusener av kalder, monstranser og andre hellige gjenstander som sjelden blir brukt. I katedraler og klostre er det noen dyrebare kar og klær som bare brukes en eller to ganger om året. De kan selges slik at man isteden kan kjøpe mat til de sultne. På den måten vil de også gi Gud større ære enn ved å bli brukt en sjelden gang i liturgiske handlinger.»

På forskjellige vis må dette innlegget ha hatt sin virkning, ikke minst blant de unge. Her hjemme hadde for eksempel skuespilleren Rolf Sand lenge talt glødende om disse muligheter, nå kom en av verdenskirkens mest kjente navn og sa noe lignende. Man begynte å lytte. De opprinnelige forestillinger om de «enorme rikdommer» som skjulte seg i Kirkens loft og kjellere måtte dempes ned,

40 barn fra det ulykkelige, herjede Belfast — unge fra både katolske og protestantiske familier får ferie i Norge i sommer — takket være Ungdommens Caritas.

«GJENGEN» på besøk i ST. OLAVS redaksjon.

det er så. Det er ikke plass til drømmerier og falske forestillinger i denne saken. Tilbake sto tanken om å gi verden et eksempel, og det var kanskje det som til syvende og sist førte til vår gjengs fine aksjon.

Hva skjedde?

Jo, gruppen fikk biskopens ord på at de kunne gå igang. De skrev land og strand rundt, en gang, to ganger til andre unge, men da det drøyet med svar, fikk de låne en vogn og dro selv land og strand rundt for å samle sammen gjenstander. Etter hvert ble Arendal, Tønsberg, Drammen, Porsgrunn, Kristiansand, Hønefoss, Oslo, Trondheim og Levanger besøkt. Og hvis man spør dem litt nøyer om hvor aksjonen gikk best, er det nok to av disse stedene som skiller seg ut: Arendal og Trondheim. Søstrene på hospitalet i Arendal vant de unges hjerter med å gi dem en hjelpende hånd og mange fine ting, i Trondheim fikk gjengen ekstra hjelp av bl. a. sognepresten, pater Olav Müller og han de selv kaller «vår mann i Trondheim», 17 år gamle Claes Tande. Ellers er det navn mange steder fra som de husker med glede, Edle, Kirsten, Stine osv. Og for eksempel pastor Amstutz.

Tilbake i Oslo utlyste de flere dagers auksjon i Akersveien over gjenstandene etter at det hele var taksert til rundt 20 000. Ved hjelp av Rolf Sand og Herman Bongard ble hele auksjonen meget vellykket og det man fikk inn ligger altså høyt over den takserte verdi.

Dermed har vi kommet til neste og siste del av aksjonen: sommerleiren.

I juli venter Ungdommens Caritas 40 barn i alderen 10—12 år, gutter og piker, fra Belfast opp til leir på en internatskole i Fosen i Trøndelag. Det chartres fly som bringer barna fra Belfast til Oslo og tilbake, de skal reise med Trondheimstoget nordover, de skal med ferge det

Hellig år

Pave Paul VI har meddelt at den katolske Kirke fra kommende pinsesøndag den 10. juni innleder et nytt Hellig år viet temaet Forsoning, et ekstraordinært «Hellig år» som faktisk vil slutte først i 1975 og som har «menneskets indre fornyelse» som sitt spesielle siktepunkt.

I et brev til verdens biskoper sier pavens statssekretær, kardinal Villot at det nye Hellige år får ny karakter sammenlignet med tidligere. (Det forrige Hellige år var i 1950.) Denne gang faller «året» sammen med at det er 10 år siden det annet Vatikankonsil ble avsluttet, det Konsil som betød en høytidelig oppfordring fra Kirken til de troende om å gjennomføre en virkelig fornyelse av ånd og innstilling, kirkelige strukturer og arbeidsmetoder.

I motsetning til tidligere feiringer av et Hellig år, vil året først bli markert i de lokale kirker i aktiviteter som samles og fullføres i Rom i 1975.

RED.

siste stykket — og de skal få oppleve en ganske fredelig plett av denne verden i to uker.

Alt fordi en gjeng overvant pessimisme og tvil i de fleste av oss.

INGEN REPRISE

«ÅPEN

Av dr. teol. J. van der Burg

V i offentliggjør på disse sider to nye innlegg om Helge Erik Solbergs artikkel om katolikker og prevensjon i nr. 8, «Åpen tale». Allerede nå er det imidlertid tydelig at det hele truer med å utvikle seg til en ny og temmelig uinteressant ordstrid om *Humanae Vitae*. Det er derfor allerede grunn til å sette sluttstrek for debatten.

Redaksjonelt skal det bare sies — siden dagens to brevskrivere får spalteplass — at de begge selvfølgelig har all mulig grunn til å vente at de får komme til uttrykk. ST. OLAV ville svikte sin oppgave hvis de ble avvist med et nedlatende skuldertrekk. Men dernest må det jo tilføyes at undertegnede finner deres innlegg ensidige.

Alt i alt har jo dette ikke noe å gjøre med essensielle trossannheter. Det er nødvendig igjen å advare mot en tankegang som blindt dømmer alle som ut fra sin samvittighet engang for en del år siden tok et personlig valg og ansvar i disse tingene som moralsk vaklende trosfeller. Sannheten er høyst sannsynlig det motsatte: De som ærlig har forsøkt å ta et

standpunkt, hører med til den voksende gruppe i vår Kirke av engasjerte og trosbevisste mennesker. De representerer dagens virkelighet.

En av brevskriverne sier: «... må vi forstå at vi selv utelukker oss fra sakramentene. Så enkelt er det etter min mening.» Nå, så enkelt er det nok ikke. Vi fikk i 1968 klar beskjed som katolikker om at våre personlige problemer i denne saken ikke kunne bety utelukkelse fra sakramentet. Det kunne heller ikke i seg selv forandre vår status.

Alt dette er gammelt stoff for de fleste, og en av grunnene til at vi så raskt setter sluttstrek er den at vi ikke orker en reprise. Men overraskende er det plutselig å få servert de gamle argumenter som om verden stoppet i 1968. Siden den gang har mange av oss levet med problemene i fem år, og en utvikling har funnet sted på mange plan. Er det fler enn disse to brevskriverne som har oversett det? Har Solberg likevel rett når han indirekte etterlyser vår virkelighetssans?

Å. R.

Hr. redaktør!

Hvis St. Olav's redaksjon ønsker å skaffe seg flere abonnenter blant våre gode katolikker, må den forsåne disse for slike artikler som den av hr. Solberg i nummer 8. Hva slags nytte og interesse kan det ha for dem å vite at bruken av de av kirken forbudte preventive midler har øket hos katolikkene i Amerika. Det faktum at innsenderen er «Formannen i bispedømmets legmannsråd» (noe som redaktøren fremhever), gjør saken bare mer beklagelig. At «*Humanae Vitae*» ikke har hatt en mer bremsende effekt i flere land, skyldes for en stor del en svikt i sjelesorgen. Encyklikkens absolutte forpliktelse i samvittigheten ble altfor meget fortiet overfor de svake sjeler som i god tro hadde begynt å bruke p-pillen (hvis utillatelighet det før pavens avgjørelse var noen uklarhet om). En tilbakegang i skriftepraksisen har gjort at også alle slags andre former for umoral har øket både i Amerika og andre steder. Syndsbevisstheten tapes i den grad skriftemålet blir forsømt. Dette er en alminnelig erfaring. Noe som også har spilt inn, er misbruken av ordet samvittighet, som man oppfattet som en autonom bestemmelsesrett.

Det mest sjokkerende i hr. Solbergs artikkel er at han er tilbøyelig til å mene at kirken må forandre sin offisielle lære og ikke lenger anse unaturlig barnebegrensning som en synd, da så mange katolikker ikke bryr seg om forbudet. Et slikt prinsipp, ifølge hvilket et moralbuds forpliktelse er avhengig av det antall mennesker som vil holde det, undergraver hele moralen. På den måten kan man avskaffe alle Guds bud. Det gjelder da bare å få et stort antall mennesker til å overtrent dem. Vi kan da vente at St. Olav i følgende nummer søker å finne ut hvor mange katolikker i Amerika eller Norge har seksuell omgang før de er gift, skiller seg fra sin ektefelle, begår abort, osv., for derved å bevise at alle disse ting ikke lenger er synd.

Den store feil i prevensjonsdebatten er ofte at man altfor ensidig tenker på de giftes problemer uten tilstrekkelig hensyn til hele seksual-

BREV FRA FREDRIKSTAD

«SÅ ENKELT»

Hr. redaktør.

«St. Olav» ønsker en debatt i forbindelse med lege H. E. Solbergs artikkel om katolikker og prevensjon. Egentlig er det uforståelig, at «engasjerte» katolikker kan være i tvil om, hvorledes de skal forholde seg i dette spørsmål. De husker vel fra sin ferming, at de har lovet å tro på den katolske Kirke og lyde dens røst. Når Kirken har uttalt seg om en sak, der angår tros- og sedelæren, sier vår samvittighet, at vi må bøye oss. Er derimot vår egen private mening normgivende for oss, så vi foretrekker å følge vår egen lyst, (omskrevet til:

samvittighet!) må vi forstå, at vi selv utelukker oss fra sakramentene. Så enkelt er det etter min mening. *Roma locuta, causa finita.*

La meg sitere Søren Kierkegaard: «Er det moralske således underlagt tilfældighed, at når en stor mængde gør det gale, — eller vi alle gør det, — bliver det gale ret? Så er det jo i sidste grund mennesket, der bestemmer, hvad lovens fordring er, istedenfor at det er Gud!» — Tillater Kirken en sådan utglidning, vil den i sannhet miste i autoritet.

ULLA V. BERRUM

TALE»

problemet. De som er gift, må betenke at det er av hensyn til dem at de utalige ugifte er forpliktet til å leve i avholdenhet (mange i hele sitt liv). Det er jo for å trygge familielivet at moralloven forbyr seksuell omgang utenfor ekteskapet. Men da må ektefolk ikke kreve at de selv skal ha rett til seksuell tilfredsstillelse på en hvilken som helst måte. Det er her en vekselvirkning mellom de gifte og ugifte. De må støtte hverandre i selvbeherskelse. Det er ikke tvil om at det for de gifte ville være meget lettere å moderere sine krav, dersom det var mer avholdenhet blant de ugifte og menneskene i alminnelighet — slik som det er Guds vilje — var seg bevisst at seksuell omgang er en særrettighet for dem som påtar seg familielivets plikter. Seksuell avholdenhet før ekteskapet er i Guds plan også et nødvendig middel til å oppøve den selvbeherskelse som kreves i ekteskapet. På den annen side ville det for de ugifte være lettere å bringe avholdenhetens offer, dersom de gifte viste større selvbeherskelse og offervilje.

Preventivteknikken er en av hovedårsakene til det alminnelige moralske forfall i vår tid, som gjør det vanskeligere for de enkelte mennesker, både gifte og ugifte, å leve et kyskt liv. Derfor er det vår og St. Olavs viktige oppgave å stå sammen med paven i hans kamp mot prevensjonsondet. Vi behøver ikke å frykte at pavedømmets autoritet i lengden vil bli svekket på grunn av dets faste holdning i denne sak. For historiens domstol vil Paul VI engang stå som «det menneskelige livs» store forsvarer.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

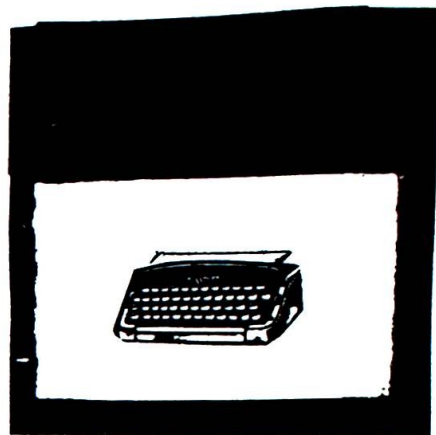
IKKE-
VOLD

Herr redaktør.

Med opprettelsen av en egen sivilarbeiderskole hvor det undervises i bruken av ikke-vold, har Norge tatt et langt og gledelig skritt fremover mot teten av de siviliserte nasjoner — og ligger i parentes bemerket milelangt foran «katolske» land som Spania, Italia og Portugal. Men skal denne undervisningen fremtre som et valgfritt alternativ til militær opplæring, trenges det kjennskap til den, og debatt omkring den på et alders-trinn som ligger et år eller mer under vernepliktalderen. Et godt grunnlag for en slik debatt har jeg nettopp funnet i en liten bok som heter «Non-violent action, a report commissioned for the United Reformed Church».

Kommisjonen som laget rapporten består av et tverrkirkelig utvalg, parlamentsmedlemmer, akademikere, en offiser (tidligere stabssjef ved FN-styrkene på Kypros) og andre. På snaue 80 sider gjennomgår den, ryddig og oversiktlig og med stadige henvisninger til grundigere litteratur om emnet, momenter som vold, kristent ansvar, eksempler på bruken av ikke-vold, opplæring i ikke-vold og forslag om konkret anvendelse av ikke-voldsmetoder — forslaget om å fallskjerm-lande spesialutdannede «tropper» i Rhodesia er vel verd ettertanke. I rapporten sees vold i den bredest tenkelige sammenheng, slik som Helder Camara ser problemet. Hans virksomhet blir diskutert, likeså Gandhi, Danmark og Norge under krigen, episoder fra Frankrike, Martin Luther Kings innsats i USA, Danilo Dolci, FNs fredsstyrker og mange andre — både vellykte og ikke vellykte eksempler på ikke-vold. Rapporten er ikke en-sidig pasifistisk, den er gjennomsyret av sympati for undertrykte som ser vold som det eneste middel til å vinne frihet, og den går heller ikke av veien for de tankekors som mange må ha som husker okkupasjonen av Norge. Nei, den går ikke av veien for Korset.

For studiegrupper, og i samtidsundervisning, må dette være en meget nyttig bok, enten man er enig i kon-

klusjonene eller ikke. Fremstillingen er enkel og lettfattelig. Den engelske prisen er 60 p, og boken er utgitt av SCM Press Ltd., 56 Bloomsbury Street, London.

PER BANG

NKKF

Herr redaktør.

I St. Olav nr. 9 har Baby Johannesen en artikkel: «Har N.K.K.F. utspilt sin rolle?»

For å kunne få inn en replikk før N.K.K.F.s landsmøte er det umulig for meg å besvare artikkelen i sin fulle bredde. Men jeg vil bare få bemerke følgende:

Hvor i landet «raser en strid om rene formalia?»

Hvor i landet «kjemper N.K.K.F. sin egen lille strid?»

Svaret er sikkert kjent for B. J.

Hun vet meget godt at landsstyrets utsendte forslag om en strukturendring i N.K.K.F. — m.a.o. «igangsatt en formaldebatt om organisasjonens oppbygning» s.s. nettopp har til hensikt å gjøre forbundet virkelig landsomfattende med et handlekraftig styre. Deri skulle vel ligge en inspirasjon «til å få brukt alle gode krefter, som nå ligger ubrukt» s.s.

At Baby Johannesen finner «diskusjonen» uinteressant, er en annen sak.

Hun har som alle andre medlemmer av N.K.K.F. fått tilsendt sirkulærer i anledning det forestående landsmøtet, og har derfor hatt god anledning til å fremme sine forslag overfor landssty-

(Forts. neste side)

TERESAS BY

En av kandidatene til årets Fredspris er altså den lille ordenssøsteren moder Teresa hvis arbeide i den indiske millionbyen Calcuttas slum og elendighet lenge har vakt anerkjennelse og beundring verden rundt. For hva er egentlig Calcutta? Denne artikkelen av Kevin Rafferty gir noe av svaret på det spørsmålet:

Den lille gutten på bildet på denne siden lever der, akkurat der hvor vi ser ham — på en matte som er seks fot lang og fire fot bred omtrent. I nærheten av Howrah-stasjonen i Calcutta. Hans hjem er en bit av denne matten og litt av et teppe til å trekke over seg når det plaskregner.

Hans foreldre er arbeidsløse, familiens inntekter kommer fra forskjellige småjobber — noen timers hjelpearbeide på et bygg, mynter som man får fra forbigående turister. Maten til gutten består hver dag av det som det går an å kjøpe for disse inntektene, og det som kan tas fra byens avfall før kråkene har fått fatt på det. Hans fremtidsutsikter er en lang kamp for å holde vekk død og sykdom — og før eller senere vil han tape den kampen.

Er det et spesielt tilfelle? De kan bare kikke rundt Dem i denne byen

NKKF (fra forrige side)

ret, som igjen ville ha satt dette som sak på landsmøtets dagsorden.

Det er forstemmende at Baby Johannessen finner det beleilig å gi N.K.K.F et skudd for baugen like før landsmøtet tar til.

Om hennes artikkel gagnar Norsk katolsk kvinnesak er et åpent spørsmål.

Som kjent åpner landsmøtet den 3. juni i Kristiansand, og det har fått en stor oppslutning med representanter fra hele landet.

Norges Katolske Kvinneforbund feirer sitt 50 års jubileum i 1974.

Bergen 16. mai 1973.

Haldis Bagge,

Landsforbundets formann.

og De vil fort se at det er skremmende mange av hans slag. De ligger tett langs veien til stasjonen og nedover mot elven, mennesker som lever under forhold som ikke er stort bedre, av og til atskillig verre.

Noen nyder den luksus å ha et tak over hodet skjønt det som oftest bare er et teppe som er strukket over et par stokker, et hjemmelaget telt. Eller de eier et lite kurvarbeide eller, hvis det er et virkelig luksuriøst hjem, et stykke bølgeblikk.

I skumringen tar de frem en messingkjele, hvis de har noe så fint, og koker den maten de i løpet av dagen har klart å tigge, stjele eller låne.

Når natten kommer er det en hær av disse menneskene som kommer inn i ventehallene på selve Howrah-stasjonen for å sove. Hvis de er rike, har de med seg et teppe, «middelklassen» kommer med brunt innpakningspapir å ligge på, de helt fattige med gamle aviser. Alle forsøker å lave en seng som de kan sove på.

Hvis De går i hvilken som helst av Calcuttas gater om natten, kan De lukte de sovende før De snubler over dem. Det virker som om det ligger levende over alt, de fyller opp inngangene til alle butikker. Bygninger med verandaer, som de eksklusive hotellene i Calcutta, ville bli totalt sperret hvis ikke dørvaktene drev de hjemløse videre.

De sovende virker kanskje ofte som døde kroppor eller som en dyng med søppel som er skrappt sammen for å bli kjørt vekk neste morgen. Men hvis De venter lenge nok, vil De høre at bylten sukker, kanskje til og med snur på seg i søvne.

De laveste beregninger i Bengal regner med at det er nesten en halv million uteliggere i Calcutta. De fleste mener at tallet kommer opp i en million, og noen tror det er snakk om bortimot fire millioner. Av en bybefolkning på rundt åtte millioner.

Når det gjelder arbeidsmulighetene

viste en undersøkelse i Calcutta i 1969 —70 at det var 38 søkere for hver ledig jobb hvor man søkte folk med en teknisk utdannelse, 42 søkere for hver jobb hvor man søkte folk med tekniske kvalifikasjoner fra høyskoler, 560 søkere for hver ledig sekretærjobb osv.

En venn fortalte meg også et eksempel fra ifjor. En bank søkte etter nye kontorister. Han sa leende at han ikke lenger husket om det var 30 000 med en eller annen utdannelse som søkte på 50 ledige stillinger eller om det var 50 000 som konkurrerte om 30 poster.

En embedsmann i byens planlegningskontor sa til meg at det beste de kunne gjøre — og det var ennå tid hvis de fortet seg — var å vise resten av verden hvordan man skal skape en annenklasses by med noen husmuligheter og med sosial hjelp til massene.

Noen har faste hjem, men de fleste av disse leilighetene er overfylte. Vanligvis bor en familie på fem eller seks på to rom i en blokk hvor det ikke er skikkelige sanitærforhold og hvor det finnes for mange mennesker. I Howrah, på den andre siden av elven, er det verre, offentlige toaletter er en bøtte i et hull i bakken, og hvis man er heldig blir det tømt en gang i uken.

Vi snakker ofte om plassmangel og folketetthet i Vest, men det er bare 30 000 mennesker på hver kvadratmile i New York, den mest overbefolkede byen i den vestlige del av verden. I Calcutta er det over 100 000 på hver kvadrat-mile.

Det blir morgen, og tingene ser kanskje litt lysere ut. Alle er ute i gatene. De vasker seg ved pumpene

— de tar sitt bad, sier de — og de gjør sitt fornødne i rennestenene.

En liten unge holder frem hånden og sier den vanlige leksen: No mama, no papa, baksheesh.

Først synes man at den lille er søt, at hun eller han har vidunderlige brune øyne osv.

I neste øyeblikk tenker man på hva dette lille vesenet vokser opp til. Til å bli lik de voksne i samme gate, en mor som knuger et lite barn til et slunkent bryst (et barn som har moskito-bitt over hele seg), en rynket gammel mann på krykker, de mange deformerte og alle de andre som bare faller sammen og dør på gatene uten at noen bryr seg om det.

Hvis han er heldig kan den lille gutten bli en kangali (en som gjør alle slags småjobber) eller han kan bli en skopussergutt (hvis han har nok penger og kan slåss med konkurrentene). Og hvis han skal kunne fortsette dette gode livet, kan han stige i gradene og bli en goondah (en røver eller slagsbror) — hvis han har krefter til noe slikt.

Noen klarer det og blir rike, det er formuer som kan skapes i forretningslivet hvis du er heldig, eller i det politiske liv hvis du tenker kvikt nok og samler de riktige menneskene rundt deg. Andre kommer seg ut av nød ved å sikre seg en trist kontorjobb, et tilholdssted hvorfra de kan skue ned på den store masse som ligger og dør.

Til tross for alt dette, er det en munterhet og ro i de fleste bengalere som en fra Vest har vanskelig for å fatte. Marxist-lederen Promode Das Gupta overfalt meg nesten da jeg spurte ham at han trodde hele byen Calcutta holdt på å dø. «Hvordan kan De si at byen er døende?», spurte han

og viftet med armene i luften akkurat som om han skulle lette. «Når vi sier streik, så blir det en streik — det er liv, ikke død.»

Å, det er enkelt å legge skylden på inderne selv for det som hender. Men Calcutta var en magnet på alt rusk og all svindel og overgrep lenge før inderne overtok byen. Og da inderne bygget opp store industriforetagender for å vise makten av sin uavhengighet, gjorde de ikke noe annet enn å følge resten av verdens eksempel. Hvis man skal ha noe å si, må man ha en sterk industri og en sterk armé.

Folk strømmer til Calcutta. Men det skapes få nye arbeidsmuligheter. Så hva er svaret? Et av svarene er en revolusjon, en brutal affære som vil bety at hundrevis vil bli drept og millioner skadet på en eller annen måte. Uten at løsningene kanskje blir de riktige. Økonomisk er det første svaret på byens problemer å bruke mer penger på de byer og landsbyer som folk forlater.

Moder Teresa har også et svar, men det tar tid og det er et hardt arbeide. Hun lever i et meget enkelt utstyrt kloster på Lower Circular Road — en lang buktende gate hvor det er kuer som spiser, kråker som hakker i rennestenen etter føde, bittesmå verksteder, larmende trafikk, sporgovner, busser, gule og sorte drosjer osv.

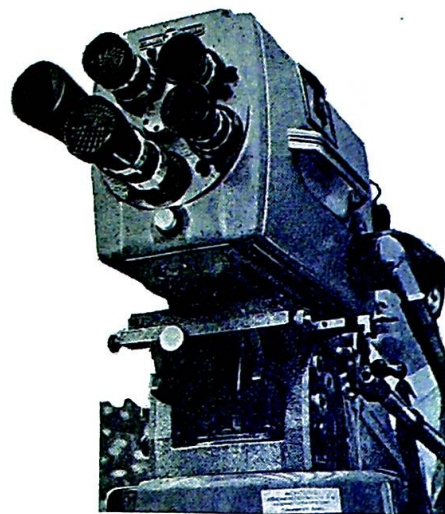
På den andre siden av elven driver hun et hjem for syke og døende som man øyeblikkelig kjenner igjen på den rene sykehuslukten, alt i nærheten stinker.

De ser også at De har kommet til et av moder Teresas hus når De får øye på en av hennes søstre i deres bilige hvite bomullssari med den blå

Forts. side 167

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Franciskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			18.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
		19.00	—
	<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07	9.30	—
		—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765		17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke		8.30	10.45
		19.00	9.30
		8.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
	<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		8.15	10.30
	<i>St. Elisabethsøstre</i> Mellomvn. 47, tlf. 81 487	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1.VII—31.VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	—
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30

STUDENTE- NES BREV

I forrige nummer av bladet fortalte vi om den protestaksjonen som unge studenter i bydelen Rota i Lissabon ved årsskiftet satte igang mot Portugals kolonipolitikk i Afrika. Dette er så et utdrag av det åpne brev studentenes ledere la frem for byens erkebiskop:

«Fullt bevisste det store ansvar vi har som kristne sammen med menighetene og prestene, føler vi at vi ikke lenger kan forholde oss tause. Særlig ikke på dette tidspunkt da paven har oppfordret oss alle til å arbeide for freden. Vi kan ikke holde oss tause når det gjelder den store skandale og den felles synd den portugisiske kirke står ansvarlig for over et langt tidsrom.

Før vi trådte frem offentlig — slik det skjer idag — har vi alvorlig drøftet spørsmålet om vi sammen med hierarkiet og hele det kristne samfunn, har rett til å intervensere i denne saken. Om det er vår rett å understreke disse åpenbare avvikelser fra Kristi budskap.

Vi har idag ikke tvil om at vi handler i overensstemmelse med Evangeliet og med ånden i Kirkens lære. Vi forstår at fred er en guddommelig gave, en gave Kristus etterlot oss: «Fred gir jeg dere, min fred gir jeg dere . . .» Men som enhver annen slik gave, forplikter den oss til å leve intenst med den her og nå og til å søke etter den hele tiden. Det annet Vatikankonsil ofret en god del oppmerksomhet på dette problem, og Konsilet oppfordret gjentatte ganger de kristne til å kjempe for fred . . .

Mer enn noen gang før er vi

idag bevisst denne gave Vår Herre har gitt oss, og vi vil gjerne offentlig tale om vår usikkerhet og våre betenkeligheter . . . Vi kan ikke annet enn si klart og tydelig til alle hva vi føler og tror i disse sakene.

Vårt land befinner seg i krig. Folket i Angola, Guinea-Bissau og Mozambique og vår egen nasjon er ofrene for denne krig som i virkeligheten er et mindretalls utnyttelse av andre. Hver dag blir mennesker knekket og ødelagt fysisk og psykisk i denne krigen, hver dag blir kulturer og boliger ødelagt, hver dag merker tusener at livsnødvendigheter blir tatt fra deres sultne lepper og brukt til krigsformål, daglig begås de mest avskyelige og grusomme handlinger mot andre . . . alt i navnet av en kristen sivilisasjon. Alt sammen under dekke av et pseudo-kristent ideal. Alt dette, skammelig og fullt av synd, med det portugisiske hierarkis stilltende bifall.

Gjør Kirken i Portugal krav på retten til å kritisere, den rett som skal gjøre den til jordens salt og verdens lys? Vil de troende og biskopene ved vekten av deres opinion igjen få myndighetene til å handle rettferdig? Er det muligens en chance for at den portugisiske bispekonferanse en gang vil behandle denne krigen som en kolonikrig og fordømme den urettferdighet den fører til? Selv om dette engang skulle skje, tror vi ikke at konferansen vil ha mot til å offentliggjøre sitt standpunkt, vi tror heller ikke at den vil oppmuntre andre kristne til å innta denne holdning. Det portugisiske hier-

arki har systematisk forholdt seg taust i denne saken og har samarbeidet med makthaverne og dermed feigt forvansket det evangeliske budskap og Kirkens lære ...

Timen har kommet for kristne i vårt land til å forlange en erklæring fra våre biskoper om prinsippene. Vi må kreve et klart svar og en konsekvent holdning, vi avviser helt en nøytral og tvetydig posisjon fordi Kirkens lære ikke er tvetydig. Vi forlanger derfor at biskopen av Lissabon (kardinal Ribeiro) bl. a. konkret tar stilling til følgende saker:

1. At han forsøker å skape betingelser for at nektelse til å gjøre militærtjeneste blir anerkjent etter Konsilets retningslinjer for dette.

2. At krigen i Afrika blir analysert og forklart for Guds folk.

3. At han på bispedømmeplan innleder diskusjonsmøter mellom forskjellige kirkelige grupper om disse alvorlige problemer.

4. At nødvendigheten av hurtig å ta stilling til kolonikrigen blir fremholdt for bispekonferansen.

5. At biskopene i Lissabon for fremtiden fullstendig løsriver seg fra å ta del i offentlige handlinger som virker som støtte til krigføringen, det vil si ved militærparader, dekorasjoner, velsignelser osv.

TERESAS BY

Forts. fra side 165

stripen, de eneste vesenene jeg har møtt i Calcutta som virker som om de smiler til en av kjærlighet. Ellers får man bare et fort, nervøst grin eller en billig latter, men aldri et slikt smil.

Hun selv — «moder» sier alle, akkurat som om dette var Mafiaen — ser på avstand skrøpelig og spurveaktig ut. Men hennes ansikt har skrammer og merker som hos en bokser som lenge har tappt, men ikke har forstått når man skal gi opp.

Hennes fingre er tøffe som om de var laget av gammelt lær. Hennes stemme er tynn og høy, den snakker om Jesus og kjærlighet, og det virker ikke underlig eller frastøtende som det kunne ha gjort hvis ordene hadde kommet fra en kjedelig predikant i den byen.

En kløvn

Man må forsøke å forstå sine svakheter. Selv de merkeligste.

Jeg avskyr reklamebrosjyrer om møbler, smør, leskedrikker, fritidsklær og guttesykler. Eller for eksempel brosjyrer om vakre bokverk med naturens hemmeligheter eller Napoleon.

Ligger slike ting, fete av farver og fint papir i postkassen om morgenen, river jeg dem demonstrativt i stykker uten å studere dem. Andre foretagender sender meg reklametilbud i store konvolutter, muligens for å lure meg, men det går ikke. Jeg har vendt meg til å lukte utenpå om det er et lokkende tilbud.

Jeg åpner ikke engang konvolutten før jeg ødelegger forsendelsen.

Men det er et svakt punkt i enhver rustning, jeg er svak for akkurat en type brosjyrer, reisetilbud. Disse hvor det aldri regner, hvor alle restauranter er spennende og hvor det ligger kulturskatter i hver gate. Disse ting sluker jeg.

For tiden, det går jo mot ferietid, er jeg opptatt av en brosjyre om den italienske byen Bologna. Og bildene derfra. På et av bildene ser man blant annet de to tårnene, De vet de som Rolf Jacobsen skriver om:

«Assinella og Garisenda, de to hellende tårn som går rundt byen med sine skygger som et slags langsomt ur med sine visere for timene av elskov og forferdelse, hva sier tiden, hvor langt er det kommet med alle.»

Folk som mer eller mindre tilfeldig merker hvordan jeg avviser smør-brosjyrene og drømmer om fjerne byer, finner det kanskje romantisk. Ja, verre: de kan falle på å tro at jeg er dyspsindig,

Ingen kommer bare for å stirre på henne. Alle blir straks satt i gang med ett eller annet arbeide, selv om det bare er å fordele mat eller å øse opp suppe. Hun er klok også.

En kynisk doktor, som hadde fått nok av de forskjellige hjelpeorganisasjoner i Bangladesh og som raste over prester som lot politiske standpunkter komme i veien for utdelingen av matvarer, dukket opp hos henne med en notisbok full av nærgående spørsmål: Hvorfor gjorde hun ikke dette? Hvorfor gjorde hun ikke det?

Men hun svarte ham, og tilslutt

litt filosofisk. Men nei da, jeg er helt ærlig.

Forleden traff jeg en katolsk dame og hennes hund på tunnelbanen. Jeg kom rett hjemmefra etter noen timers slit med skrivemaskinen, og jeg trengte en reise — om så bare inn til Jernbanetorget.

Ja, jeg er jo ikke bedre enn at jeg skrøt litt av det nevnte slit. Det var lørdag og mesteparten av folket hadde fri — og hadde vel allerede dratt til byen for å kjøpe slike ting som de hadde lest om i brosjyrene.

— Det er klart at De trenger en tur til byen for å avreagere, sa den snille damen. — Hva gjør De? Går et sted og kikker på en lyrikkbok, hører en forelesning på Universitetet, drar opp på Frognersteren og nyder utsikten? Er det ikke mange muligheter?

— Jo, sa jeg nølende. — Det er kanskje det, men ...

— Hva skal De denne gangen for eksempel?

Hun eide ikke hemninger den damen. Hunden hennes nappet hele tiden i skolissene mine, men jeg våget ikke å sparke til den.

— Jeg skal på polet, sa jeg spakt. — Trenger en drink.

— Er det ikke det jeg sier, det er mange muligheter. Hva kjøper De? Har De sett den reklamen for Veccia Romagna, nesten rimelig til å være her hjemme. Alt er jo relativt da ...

Vi skiltes ved fremkomsten. Jeg gikk på mitt pol og kjøpte på trass Armagnac. Gikk hjem igjen og drømte litt om Bologna.

Men på en eller annen måte hadde den damen gjort meg en smule nervøs. Reklamen har ingen makt over meg, det er så.

Men sett nå at den store konvolutten jeg rev i stykker uåpnet samme morgen hadde inneholdt noe om turer til Siena?

Dyster til sinns fatter jeg at jeg ikke engang forstår denne reklamebrosjyresvakheten.

sies det at han lyttet til henne som et barn. En kvinne fra Vesten, som har levet lenge i Calcutta, sa til meg: «Det kan hende at folk smeller igjen en dør i ansiktet på henne, men hun går gjennom den etterpå.»

Moder Teresa ble engang spurt om hun ikke ble sint når hun så sløsin-gen med liv i Calcutta, om hun ikke ble rasende når hun så hvordan enkeltmennesker lærte å hate. Men hun svarte ganske rolig: «Hvorfor skulle jeg bli sint? Jeg ville bruke opp mine krefter på å være sint. Jeg trenger de krefter jeg har.»

BIRGITTA-RENESE-

Av SVEN STOLPE

At St. Paul skole i Bergen er en ettertraktet skole, i den betydning at mange ønsker å gå der, og en høyt aktet skole sett fra den pedagogiske siden, kom klart til uttrykk under markeringen av skolens 100 års jubileum. I sin hilsmningstale på skoleadministrasjonens vegne sa skoleinspektør Rolf Daviknes bl. a. at det som har preget St. Paul skole mest i de 100 årene den har eksistert er engasjement og forankring, — et sterkt engasjement for å gjøre St. Paul til en stadig bedre skole, og en solid forankring i den kristne tro.

Ordfører Ole Myrvoll berømmet skolen omtrent slik: Blant byens myndigheter hersker den oppfatning at St. Paul skole markerer et verdifullt innslag i skolemiljøet i Bergen. Skolen er kjent for sitt friske og frimodige initiativ når det gjelder å prøve nye måter å realisere skolens målsetting på.

Søster Rita van Balen som i flere år har vært skolens styrer fikk mange rosende ord for sin oppofrende innsats til skolens beste, og hun på sin side takket for mye hjelp fra mange hold, hvilket hun mente var forutsetningen for at St. Paul i dag er en fullt utbygget 9-årig skole som stort sett har det utstyr og de hjelpemidler den trenger.

Det siste tilskudd på utstyrssiden står der nå i form av en flunkende ny gymnastikksal, i en bygning som også rommer noen nye klasserom. Gymnastikksalen ble offisielt innviet i forbindelse med jubileumsfeiringen. Og det er jeg sikker på, sa elevrådsformann Susanne Thore, at når vi nå har fått det så fint vil alle føle seg enda mer inspirert enn før til å gjøre en god jobb på skolen.

Det kan neppe benektes at det i Sverige er blusset opp en forbausende sterk interesse for den hellige Birgitta. Jeg kan selv opplyse at jeg hver dag av minst ti personer, ofte flere, blir bedt om å holde Birgittaforedrag. Viktigere er det at 600-årsjubileet for Birgittas død kommer til å feires i en rekke forskjellige former. I Vadstena vil det i juni bli innviet det nye birgittinske klosteret, et mektig og skjønt anlegg. Men bak alt dette må det finnes en ytre årsak. Vi har så lenge betraktet alt birgittinsk som antikvert, temmelig uinteressant. I skolens pensum blir hennes åpen-

baringer strøket — de er kristne og kjedelige — og hennes biografi blir bare flyktig berørt. Men samtidig skjer de mest overraskende ting ute i verden.

På 1400-tallet fantes mer enn seksti birgittinske klostre i Europa, flere av dem store og mektige. Bortsett fra to i Nederland, et i Tyskland og et i England, er de alle forsvunnet. Ingen brydde seg mer om dem unntatt middelaldersforskerne. Men for tiden finnes det omkring 24 birgittinske klostre i verden! Man kan regne med et halvt dusin klostre i India, like mange

Bilde og tekst om St. Paul-jubileet er hentet fra Bergens Tidende. På bildet fra v.: skolestyrer Rita van Balen, ordfører Ole Myrvoll, biskop John Willem Gran, pastor F. J. Fishedick og skoleinspektør Nils Hodnesdal.

TANNLEGE

SJUR H. KLATRAN

Inkognitogaten 10 A

Oslo 2

KVELDSPRAKSIS:

mandag—fredag: kl. 16—20
lørdag: kl. 8—14

TIMEBESTILLING:

kl. 9—15 tlf. 56 67 69
kl. 16—20 tlf. 44 33 07

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

24. til 30. august 1973

7 dages flyrejse (Kastrup/Lourdes tur-retur) fuld pension d.kr. 1225,—
Særpris for syge på «Accueil Notre-Dame» d.kr. 925,—

Valfartspræst: Mgr. Knud Ballin, København.

Læge, sygeplejersker, samarititter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP

SANSEN

i Spania, mange i Mæxico, USA og naturligvis i Italia og Sverige.

Forklaringen på dette er naturligvis den merkelige svenske moder Elisabeth Hesselblad som overtok Birgittas hus i Roma etter en langvarig kamp og der bygget opp et stort klosterfelleskap, men som også maktet å inspirere til nye klosterstiftelser så å si verden rundt — på sin måte er denne moderne Birgitta like merkelig som middelalderens helgen.

Dette er bemerkelsesverdig — hva kan det være som får så mange unge indiske kvinner til å gå inn i den nordiske middelalderhelgenens orden? Hvorfor innvie nesten hvert år et nytt birgittinsk kloster i verden. Og hvorfor er det i Sverige akkurat nå en så lidenskapelig interesse for Birgitta, Sveriges skytshelgen?

Man skal vokte seg for å tro at det dreier seg om noen form for katolsk renessanse, det er ingen spor som tyder på det. Men kanskje kan man finne en annen forklaring.

Det sentrale i Birgittas gjerning var at hun i en tid preget av mannsvelde, av blodige feider, hensynsløse overgrep, forfølgelse, stormannshovmod og moralsk forfall skapte et kloster i Vadstena, hvor meningen var å skape et moderlighetens, et sant kvinnelighetens sentrum i den gale mannsverdenen. Nonnenes åndelige dagsorden hadde som retningslinje Guds mors menneskelige skjebne — den ble fulgt uke etter uke. Det var Marias ydmykhet, taushet, aldri sviktende offervilje som Birgitta ville at hennes søstre skulle lære seg.

REFSENDE KRITIKK

Hun ble også selv noe av en kvinnelig profet. Vi har knapt i vår historie maken til hennes kraftige kritikk av det svenske samfunn — riddere og hertuger, konger og biskoper, paver og feltherrer, munk og prester — de ble alle utsatt for en hårdhendt kritikk, og denne kritikk fortsatte hun i løpet av sine 30 år i Roma, — til hun de siste årene av sitt liv fremstod som en aldrende mor for alle kirkestatens ledende feltherrer og prester og politikere — en posisjon som

ikke minner om noen annen kvinnes i pavenes historie.

Birgitta mistet selv tidlig sin mor — men hun ble en mor for mange, ja nesten for alle hun møtte.

Hva vi har kunnet iaktta ikke minst i de senere månedene er en begynnende — ytterst gledelig — reaksjon fra svenske kvinners side mot mannssamfunnet. Man protesterer mot den kvinneforakt som kommer til uttrykk i pornografiske aviser og annonser, utnyttelse av kvinnekroppen som lokkemat. Man krever øket representasjon for Sveriges kvinner i alle besluttede organer, kommunale og politiske. Bak dette ligger en riktig innsikt i det faktum som allerede Birgitta så: vårt samfunn blir aldri som det bør være hvis ikke ved siden av de mann-

(Forts. neste side)

DE
FIRE EVANGELIER

ILLUSTRERT AV ØRNULF RANHEIMSÆTER

DE FIRE EVANGELIER

*Med over 100 tregravyrer av
ØRNULF RANHEIMSÆTER*

Illustrasjonene er trykt rett fra kunstnerens blokker, og teksten er satt med store typer på tykt, kremgult papir.

Det største bokverk noen enkelt norsk kunstner har laget.

«Gleden over et slikt helstøpt arbeid blandes også med stolthet fordi det er en norsk bok — den er en enestående kunstnerisk prestasjon som vil hevde seg også i europeisk sammenheng.»
Harald Nilsen i Aftenposten.

Stort format

Pris hf. kr 112,—
Pris ib. kr 125,—
Bibliofilutgave kr 375,—

DREYER

JUBILEET

600 års jubileet for Birgittas død vil bli feiret på forskjellige måter rundt om i verden. I Sverige blir det allerede i juni innvielse av et nytt birgittinsk kloster, et mektig og skjønt anlegg, forteller Sven Stolpe i denne artikkelen om Birgitta-renessansen.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden kloster	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	Trondheim
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	Tønsberg
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Birgitta-renessansen

FORTS. FRA FORRIGE SIDE

lige egenskaper — handlekraft, vilje, organisasjon — også de kvinnelige får gjøre seg gjeldende: ømhet mot de svake, moderlighet, medlidende, taus offervilje.

SAMLENDE SKIKKELSE?

Det er her de svenske kvinner oppdaget Birgitta på nytt. Det skulle ikke forbause meg om Birgitta i de nærmeste decenni er blir en mer samlende skikkelse for de svenske kvinner enn til og med den beundringsverdige pionér Fredrika Bremer. For nettopp det som våre kvinnebevegelser nå etterlyser og som åpenbart savnes i vårt byråkratiske samfunn som dirigeres av mannlige paragrafryttere — nemlig ømhet, moderlighet, medlidende, rolig stille menneskelighet — var det som Birgitta mer enn noen annen kvinne i vår historie bar frem og virkeliggjorde.

Hvis dette er riktig oppfattet, får vi en rimelig og saklig forklaring på hva som ellers forekommer så ubegripelig og merkelig: at en middelalderhelgen som våre skoler har fordrevet og som den Ingvar Carlssonske generasjon i sin kultur- og bevisstløshet overhodet ikke kjenner, plutselig fremstår som brennende aktuell.

Dette må være den egentlige årsaken til at man nå ikke kan arrangere

et Birgitta-foredrag uten at flere hundre mennesker ikke slipper inn i de overfylte lokalene.

I mer enn fem hundre år har arven fra Birgitta ligget gjemt og — som man trodde — glemt. Hun høstet da heller ikke særlig fremgang i sin levetid. Men det gikk som det alltid går, om såkornet er godt nok — før eller senere kommer det til å spire. Gustav Vasas knekter slo istykker det under av kunstnerisk skjønnhet og åndelig atmosfære som Vadstenaklosteret engang var, de herlige skulpturene ble knust, prestenes messedrakter ble sydd om til luksuskjør for Gustav Vasas hoff, biblioteket ble ødelagt eller spredt — og det skulle være hundrevis av år før en oversettelse av Birgittas skrifter til moderne svensk

skulle se dagen lys — da de kom var det takket være den store pionéren Tryggve Lundén. Men nå spirer det, nå er tiden inne til å høste grøde — nå kommer Birgittas mektige visjoner til å slå igjennom — nå lengter tusenvis av svenske kvinner etter å få realisere hennes kvinnekrav.

Det er derfor dette jubileumsår kommer til å bli så merkelig. Det lykkes ikke å kvele Birgittas tankeverden, hennes flammende moderlighet — hverken med hellebarder eller med imbesile skolereformer og nedkappede kursplaner. Åndelig liv drepes ikke av sjelløse byråkrater og uvitende politruker.

Birgitta lever!

Drammens malerforretning

Inneh. Asbjørn Gundersen

Tlf. 83 19 16 - 83 33 32

DRAMMEN
H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 83 13 62 - 83 36 48 Gå til fagmannen når det gjelder møbler
American Foto SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER Engene 4 - Tlf. 83 11 45 Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65
ARENDAL
ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN	
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	FREDRIKSTAD
FREDRIKSTAD	C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD
EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840	

Studiekommisjon om kvinnens stilling i Kirken

Paven har nedsatt en egen kommisjon som skal studere spørsmål om kvinnes stilling i samfunn og Kirke. Kommisjonens president er generalsekretæren for den italienske bispekonferanse, biskop Bartoletti. Kommisjonen har 25 medlemmer fra 18 nasjoner, blant annet professor Emma Seger, Nederlands Maria Vendrik og Australias Rosemarie Goldie.

Film . . .

Forts. fra side 172

ler, er alvorlig og angår oss i aller høyeste grad. Mange vil imidlertid reagere sterkt på midlene som brukes, og særlig da fremstillingen av vold. Hvordan man reagerer, vil være høyst forskjellig. Personlig synes jeg at den teatraliske, ja, ballettaktige sammenhengen som voldsscenen settes inn i, gjør at man ikke opplever den som reell, og derfor ikke tar den inn over seg i noen nevneverdig grad, men det vil allikevel være riktig å advare mindre hårdbarkedede kinogjengere mot sjokkskade. P. H.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 6. juni: Messe kl. 19.00 i Kristi Kongekapell, Glads vei 23, Kjelsås. Hyggelig samvær i lokalet etterpå. Samtaleemne: Katolske kvinneorganisasjoner — Hvorfor og hvordan? — Interesserte damer er velkomne.

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tif. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

OSLO

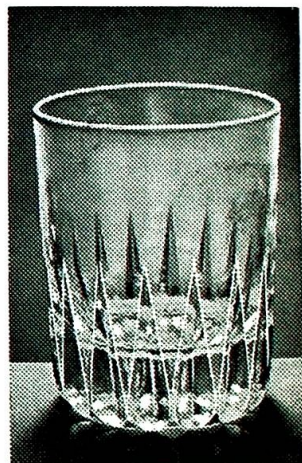
KVALITET I KJØTT, FLESK OG PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Pactolino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i
formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot
postoppkrav.

Galligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

Clockwork Orange

Det er vel knapt noen film som har vakt slik oppmerksomhet de to siste årene som Stanley Kubricks *Clockwork Orange*, laget etter en roman av Anthony Burgess. Reaksjonene på den har vært til dels meget forskjellige: Enkelte hylder den som 70-årenes hittil største film, andre ser den med avsky og vemmelse.

Slik jeg oppfatter den, og jeg tror det er nødvendig å understreke det subjektive element som kanskje sterkere enn ellers nødvendigvis må komme inn i tolkningen av en film som denne, er filmen meget moralsk i sin intensjon. Dens metode er gammel og velkjent innen en viss type «moralske fortellinger». Man tar visse tendenser innenfor samtidens samfunn, forstørker dem ved å skyte dem et stykke fremover i tiden for å vise hva disse tendensene kan føre til, og dermed roper man et varsko til sine samtidige. Det er viktig å ha dette klart for seg, for *Clockwork Orange*, like lite som Orwells *1984*, handler om fremtiden, men om nåtiden. Det er samtiden forfatteren/regissøren vil ha i tale, og hans oppgave er profetisk.

I *Clockwork Orange* er det forholdet mellom vold og samfunn som tas opp, — i høyeste grad et aktuelt problem. Filmene viser et samfunn (det engelske) hvor vold og lovløshet har nesten fritt spillerom, og hvor ungdomsbandene herjer forholdsvis uforstyrret og utsetter svake og ubeskyttede individer for den forferdeligste terror. Hovedpersonen i filmen, Alex, uforskammet godt spilt av *Malcolm McDowell*, er leder for en slik bande. Samfunnet griper til slutt fatt i ham, og han blir dømt til 14 års fengsel for mord. I fengselet spiller han hyklersk rollen som den ideelle fange og underkaster seg fengselssamfunnets regler for god oppførsel. Men han får en uventet sjanse til å komme seg ut da et nytt politisk parti kommer til mak-

Malcolm McDowell som «Alex» i Stanley Kubricks
CLOCKWORK ORANGE

ten, båret frem av et alminnelig ønske om gjeninnføring av lov og orden, en ikke ukjent foreteelse i vår vestlige verden. Regimet går inn for behandling og ikke straff for vanlige forbrytere, for det gjelder blant annet å tømme fengslene slik at det skal bli plass for politiske forbrytere — igjen noe som er såre aktuelt både her og der. Denne behandlingen er ny utgave av Pavlovs hunder, dvs. at ved hjelp av impulser inngis «pasienten» avsky for det som han tidligere elsket, nemlig vold, sex og — tilfeldigvis — Beethovens Niende. Dette problemet er igjen aktuelt, da en lignende form for behandling allerede sies å eksistere her i Skandinavia, som middel til å «helbrede» f. eks. homoseksualitet. — Men denne «humane» behandlingen av forbrytere er jo i virkeligheten mye grusomere enn den gamle i det den griper inn i selve personligheten og mekaniserer den. Det er dette som fil-

mens tittel henspiller på: Den er egentlig tatt fra cockney-uttrykket «He's as mad as a clockwork orange», men den antyder noe som ser ut som et naturprodukt, men som fungerer mekanisk, og det er det som den «nye» Alex også gjør. Ved hjelp av sine nye betingede reflekser blir han ufarlig for samfunnet. Og spørsmålet som filmen stiller er: Har samfunnet rett til å gjøre dette? Spørsmålet er i grunnen det samme som det som er blitt reist om muligheten for adgang til kastrasjon av seksualforbrytere. — Kubrick, og Burgess, roper et høyt og tydelig nei til den slags tukling med mennesket. Samfunnet må rett nok beskytte seg ved å sperre farlige forbrytere inne, men det har ikke rett til å angripe menneskets sjel, selv om mennesket kan synes direkte ondt.

Dette er egentlig filmens hovedanliggende, og spørsmålet som den still-

Forts. side 171

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: *Age Rønning.*

Faste medarbeidere: *Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,*

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.